

MUISTILISTA

Kevät 2020

VARSOVA TAMMA:

- Normaali tiineys kestää n 330-340 vrk. Vaihteluväli on kuitenkin 320-400 vrk.
- Jos tamma varsoo alle 320 vrk, todennäköisesti on ongelmia, ota yhteyttä eläinlääkäriin.
- Synnytykseen mukaan: **kello**, häntäpinteli, pesuvälineet (pesu-Betadine, puhdas ämpäri, kauha, lämmintä vettä), liukaste, sakset tai turvavyöleikkuri, puhtaita pyyhkeitä, tämä muistilista tallin seinään, jossa puhelinnumerot mahdollisille auttajille.
- Siitä kun sikiövedet tulevat, **varsan tulee syntyä 30 min sisällä**. Jos kestää kauemmin, todennäköisesti ongelmia, ota yhteyttä eläinlääkäriin.
- **Jälkeiset irtoavat normaalisti 0-3 h sisällä** synnytyksen jälkeen. Seuraa, että jälkeiset ovat tulleet kokonaisina (asettele F-kirjaimen muotoon, sakaroiden kärjet kuuluu olla mukana sitä reikää lukuun ottamatta, minkä varsa on ulos tullessaan puhkaissut). Jos jälkeiset jäävät kiinni pidemmäksi aikaa, ota yhteyttä eläinlääkäriin. Jos jälkeiset ovat kiinni vielä 6-12 h kuluttua, tarvitaan eläinlääkärin erittäin nopeaa hoitoa tamman kohtutulehdusriskin ja verenmyrkytyksen takia.

PIKKUVARSA:

- Vastasyntyneen varsan pitäisi **15-30 min** iässä olla virkeä ja sillä on imerefleksi.
- 30 min iässä varsan pitäisi yrittää jalkeille, 30-60 min iässä varsa seisoo ja etsii utareta.
- **2 h iässä varsa imee maitoa utareesta**. Jos varsa on yli 3h ikäinen, eikä ole vielä imenyt, tämä on poikkeavaa, ota yhteyttä eläinlääkäriin.
- Varsan pitää saada hyvänlaatuista ternimaitoa 1,5 litraa ensimmäisen 6 h aikana.
- **Jos varsa ei ole saanut ternimaitoa ensimmäisen 6-12 h aikana, se tarvitsee plasmaa eläinlääkärin toimesta vasta-aineiden ja elinkelpoisuuden takia.**
- Varsa ulostaa varsapikeä **12 h** kuluessa.
- Orivarsa virtsaa **6 h** kuluessa, tammavarsa **12 h** kuluessa, seuraa että virtsaa ei valu navan tyngästä (monet orivarsat voivat virtsata normaalistikin esinahan sisältä alussa).
- Varsan verestä voidaan tehdä **SNAP vasta-ainetesti 24 h iässä** (tai kun imemisestä on 24 h), jossa tarkastetaan, onko varsa saanut tarpeeksi vasta-aineita. Testi on suositeltavaa tehdä kaikille varsoille. Erityisessä riskissä vasta-ainepuutokselle ovat varsat, joiden emä on valuttanut maitoa maahan ennen varsomista, heikot varsat, jotka eivät jaksa imeä sekä varsat, joiden emällä on ollut tiineysaikana ongelmia. Ellei varsa saa elämänsä ensihetkillä riittävästi vasta-aineita, se yleensä saa nopeasti henkeä uhkaavia vakavia yleistulehduksia (verenmyrkytys, napatulehdus, keuhkotulehdus, niveltulehdukset) ja mahdolliseen selviämiseen vaaditaan lähes aina sairaalahoitoa.
- Navan tyngän voi puhdistaa esimerkiksi laimealla Betadine-liuoksella päivittäin, kunnes se on kuiva. Viikon iässä navan sisällä kuuluu tuntua enää ns. lyijykynän paksuinen kiinteä juoste ja navan kuuluu olla kuiva. Jos napa on epäilyttävä, kutsu eläinlääkäri tarkastamaan se.
- Pikkuvarsoilta olisi hyvä tarkastaa, ettei niillä ole napatyrää tai nivustyrä.
- Jalka-asentojen suhteen on hyvä ottaa valokuvia (kovalla lattialla) edestä/takaa ja sivusta päivittäin, jos jalat ovat epänormaalissa asennossa. Ota tarvittaessa yhteyttä eläinlääkäriin ja/tai kokeneeseen kengittäjään. Voit myös aina varmistaa tilanteen lähettämällä kuvat katsottavaksi vaikkapa meille.

Ota rohkeasti yhteyttä!

Eläinklinikka Equivet, Vermon ravirata, Helsinki (+ tallikäynnit Etelä-Suomessa), puh. 010-3214600 (auki arkisin ja Vermon ravien aikaan. Erikoiseläinlääkärien, sairaskengittäjän ja eläinfysioterapeutin palvelut)

Yliopistollinen Hevossairaala Viikki, Helsinki, puh. 0294157350 ja päivystys 0600-97412 (24h)

Oma päivystävä lähieläinlääkäri puh.

Muut apujoukot: